

ความสำคัญของปัญหา

“การหย่าร้าง” เป็นสถานการณ์ระหว่างบุคคลที่มีการสิ้นสุดลงของการแต่งงาน (Miller 1970 อ้างใน Bohannan 1970) เป็นทางออกหรือวิธีการแก้ไขปัญหาชีวิตสมรสที่ล้มเหลว (Goode 1961) โดยการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่ถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ที่แตกแยก (Hopper 2001) และเป็นการต่อสู้กับเหตุการณ์ที่สั่นคลอนความมั่นคงในชีวิต ในอดีตการผูกมัด (bonds) ของบุคคลที่เกิดจากการแต่งงานมักจะยุติลงก็ต่อเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิต ในขณะที่สังคมปัจจุบันมักจะยุติด้วยการหย่าร้างมากขึ้น เป็นการตอบสนองต่อความสัมพันธ์ของการแต่งงานที่ไม่มีความสุข (Riessman 1990) ซึ่งในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาอัตราการหย่าร้างในสังคมตะวันตกมีเพิ่มสูงขึ้น (Cherlin 1992 Good 1993 and Popenoe 1988 อ้างใน Heaton and others 2001) มีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับความทันสมัยและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งมักจะถูกนำไปใช้ในการอธิบายการเพิ่มขึ้นของการหย่าร้าง เป็นความคิดที่เน้นไปที่การเพิ่มขึ้นของความต้องการบรรลุความสำเร็จของตนเอง ความใกล้ชิดภายในครอบครัวที่ลดน้อยลง และความเท่าเทียมกันทางเพศ เป็นการท้าทายความเชื่อที่เป็นรากฐานของความมั่นคงในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจของผู้หญิงที่มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีทางเลือกในการดำเนินชีวิตมากขึ้น (Cherlin, Goldscheider, Waite and Popenoe 1991 อ้างใน Heaton and others 2001) ซึ่งเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของโครงสร้างสังคมที่มีผลต่อการหย่าร้าง

และหากพิจารณาในมุมมองของผู้หญิงเกี่ยวกับเหตุผลที่สำคัญในการตัดสินใจหย่าร้าง จากการศึกษาของ Riessman (1990) พบว่า ผู้หญิงให้ความสำคัญกับความเข้ากันได้หรือความเป็นเพื่อน (companionate) ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญคือ 1) ผู้หญิงต้องการความใกล้ชิดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นความรู้สึกของการสัมผัส การติดต่อสื่อสารที่ลึกซึ้งและใกล้ชิดซึ่งกันและกัน เป็นการติดต่อกันข้างใน เป็นความอบอุ่นและการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ต้องการพูดคุยที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับรักโรแมนติก ต้องการความเข้าใจโดยสัญชาตญาณหรือความเข้าใจที่เกิดขึ้นเองจากคู่สมรสโดยไม่ต้องใช้คำพูดมากมาย 2) ผู้หญิงต้องการมีกิจกรรมร่วมกัน พักผ่อนร่วมกัน และมีความคาดหวังร่วมกัน โดยไม่ได้

คาดหวังว่าจะต้องเป็นความสัมพันธ์ที่ผูกขาดอยู่กับพวกเธอแต่เพียงผู้เดียว ไม่ได้คาดหวังให้สามีตัดขาดความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือญาติ แต่ในขณะที่ผู้ชายมักไม่พอใจเมื่อภรรยาต้องการมีเวลากับเพื่อนสนิท ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น และ 3) ความพึงพอใจเรื่องเพศระหว่างสามีและภรรยาเป็นประเด็นหลักในการแต่งงานสมัยใหม่ เพศเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดที่นำไปสู่ความคาดหวังอื่นๆ การแสดงถึงความเข้ากันได้ของคู่สมรส ในสังคมอเมริกันให้คุณค่าสูงในเรื่องเพศ จึงไม่น่าประหลาดใจว่าเกือบ 60 เปอร์เซ็นต์ของการหย่าร้างเกิดจากปัญหาเรื่องเพศ ความไม่ซื่อสัตย์ทางเพศเป็นสิ่งที่ผู้หญิงจริงจังมากและตีความว่าการทรยศเรื่องเพศเป็นตัวเร่งที่ทำให้ตัดสินใจหย่าร้าง ผู้หญิงบางคนให้คำจำกัดความความไม่ซื่อสัตย์ทางจิตใจว่าเป็นการเข้ากันไม่ได้หรือความขัดแย้ง ผู้หญิงเชื่อว่าเพศและอารมณ์อยู่ใกล้ชิดกัน ความคาดหวังในเรื่องเพศและความรักจึงเป็นสิ่งเดียวกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในมุมมองของผู้หญิงเพศเป็นเรื่องธรรมชาติซึ่งเกิดจากความใกล้ชิดทางอารมณ์ ถ้าไม่มีความใกล้ชิดทางอารมณ์ก็ไม่สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศกับสามีได้ ด้วยความเชื่อนี้ความไม่ซื่อสัตย์ของสามีจึงเป็นเหตุผลที่ถูกต้องสำหรับการสิ้นสุดลงของการแต่งงาน

ในขณะที่การศึกษาของ Davis (1992) เกี่ยวกับการบำบัดผู้ที่มีปัญหาในชีวิตสมรส และครอบครัวก็มีประเด็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้หญิงต้องการการติดต่อสื่อสารกับสามีด้วยความใกล้ชิด มีส่วนร่วมในความรู้สึกร่วมกัน มีการพูดคุยกันเรื่องส่วนตัวและเรื่องที่ลึกซึ้ง แต่ในขณะที่ผู้ชายไม่ค่อยพูดคุยเรื่องส่วนตัว แต่จะมุ่งความสนใจไปในเรื่องที่เป็นลักษณะของผู้ชาย เช่น ธุรกิจ กีฬา รถยนต์ และการเมือง ผู้หญิงและผู้ชายจึงมีปัญหาในเรื่องความไม่เข้าใจ ซึ่งผู้หญิงจะรู้สึกเบื่อกว่า ผู้หญิงต้องการการเอาใจใส่เมื่อพูดคุยเรื่องส่วนตัว แต่ผู้ชายต้องการความชัดเจนแน่นอนในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ นอกจากนี้ Davis ยังกล่าวเพิ่มเติมว่าอาจจะมีเหตุผลเบื้องต้นสองประการที่ทำให้คนตัดสินใจหย่าร้าง คือ 1) เพื่อหลบหนีจากความสัมพันธ์ที่เจ็บปวดจากการไม่มีความรักและการทำลายซึ่งกันและกัน และ 2) การค้นหาชีวิตที่พึงพอใจกับคู่ใหม่หรือการอยู่เพียงลำพังคนเดียว แต่อย่างไรก็ตามเหตุผลทั้งสองประการนี้ก็ไม่ได้นำไปสู่การหย่าร้างเสมอไป การตัดสินใจหย่าร้างของบุคคลอาจจะต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไขอื่นๆ ในชีวิตอีกมากมาย

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Clapp (2000) พบว่า ช่วงเวลาของกระบวนการตัดสินใจหย่าร้างของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันมากมาย บางคนอาจจะใช้เวลาหลายเดือนหรืออาจจะหลายปีก่อนที่จะตัดสินใจหย่าร้าง เป็นช่วงเวลาที่เกิดการปะทุหรือระเบิดอารมณ์ความโกรธได้ง่าย บางคนอาจเป็นช่วงเวลาที่ขาดความสนใจซึ่งกันและกัน รู้สึกแปลกแยก บางคู่อาจจะในช่วงที่สิ้น

หวังที่จะรักษาครอบครัวเอาไว้ ในขณะที่บางคู่อาจจะเป็นช่วงที่มีการถกเถียงไม่มีที่สิ้นสุดและมีการต่อรองเพื่อพยายามรักษาชีวิตคู่เอาไว้ โดยปกติแล้วผู้หญิงมีประสบการณ์ในขั้นตอนก่อนหย่าร้างที่กดดันมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะรู้สึกหดหู่ มองโลกในแง่ร้ายและรู้สึกโดดเดี่ยวในช่วงเวลานี้ โดยสองในสามของการหย่าร้างเริ่มต้นโดยผู้หญิง ดังนั้น ความโศกเศร้าก่อนการหย่าร้างอาจจะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการตัดสินใจให้หย่าหรือไม่หย่า ซึ่งได้รับการยืนยันโดย Jean

“หนึ่งปีก่อนที่ Jean จะแยกออกมาจาก Michael ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความผันแปรขึ้นๆลงๆเดียวดีเดียวร้าย เธอรู้สึกหดหู่และไม่สามารถจัดความรู้สึกแยะออกไปได้ เธอไม่รู้จะไปทางไหน เธอร้องไห้และมีอาการปวดหัวจากไมเกรน เพื่อนของเธอช่วยให้เธอตัดสินใจออกมาจากสิ่งเหล่านั้น โดยการหางานให้ทำ ถึงแม้ว่ามันจะเป็นชีวิตที่ไม่ง่าย แต่ Jean ก็พบว่าเธอชอบการทำงานและเพื่อนร่วมงานก็ชอบและยอมรับในตัวเธอ ในที่สุดเธอก็พบกับความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่ดี ได้รับการสนับสนุนและเริ่มมีความรู้สึกดีกับตัวเอง หลังจากนั้น Michael ก็กลับมาและเข้ามาคุยกับเธอเพื่อให้กลับมาอยู่ด้วยกันกับเขา และเขาสัญญาว่าจะพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเอง ซึ่งเขาพยายามอยู่ได้ไม่นานก็กลับไปเป็นเหมือนเดิม ในที่สุด Jean ก็ยอมรับว่าไร้ประโยชน์ที่จะใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันอีกต่อไป เธอรู้สึกดีกับวิถีชีวิตที่เธอสร้างขึ้นมา ความเป็นอิสระและความพึงพอใจในชีวิตของเธอ Jean ออกมาจาก Michael เป็นครั้งที่สองและเป็นครั้งสุดท้าย....” (Clapp 2000)

ภายหลังการหย่าร้าง ผู้ที่หย่าร้างต้องการการเรียนรู้เพื่อที่จะรับมือกับการสูญเสียที่มีผลกระทบกว้างขวางและเป็นปัญหาที่ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นความรุนแรงทางอารมณ์ที่อาจจะสร้างความเสียหายให้กับชีวิตของผู้ที่หย่าร้าง เป็นการประเมินและสำรวจตนเองใหม่ โดยต้องพยายามหยุดความรู้สึกในอดีตและสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่เป็นรูปแบบใหม่ เป็นการจัดการในเรื่องของอารมณ์ที่เป็นความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเงิน ชีวิตทางสังคม ชีวิตครอบครัว เอกลักษณ์ ความคาดหวัง และเป้าหมายในชีวิต (Clapp 2000) กล่าวคือ การหย่าร้างเป็นการสูญเสียความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน (Riessman 1990) ดังนั้น ผู้หย่าร้างจึงต้องการการปรับตัวหรือการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้าง

การปรับตัวภายหลังการหย่าร้างอาจต้องใช้เวลาาน โดยเฉลี่ยแล้วจะใช้เวลาประมาณ 2 ปี โดยเฉพาะคู่สมรสที่ใช้เวลาอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลาหลายปี ต่างฝ่ายต่างมีประสบการณ์ร่วมกัน เรียนรู้ถึงนิสัยใจคอและความเคยชินซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในกลุ่มเพื่อนและเครือข่ายของแต่ละฝ่าย รวมถึงความผูกพันทางอารมณ์และพันธะหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ผู้ที่หย่าร้างจะต้องปลดเอาเส้นใยที่ยึดโยงในระหว่างที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันออกไป ถอนตัวเองออกจากคู่สมรส

โดยส่วนใหญ่จะมีความสับสนในเอกลักษณ์ของตนเอง ผู้ที่หย่าร้างจำเป็นต้องสร้างเอกลักษณ์ขึ้นมาใหม่ สร้างวิธีการดำเนินชีวิตแบบใหม่ และเป้าหมายของชีวิตในอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ที่หย่าร้างพึงพอใจและมีความสุข (Clapp 2000) ในขณะเดียวกันผู้ที่หย่าร้างก็ต้องการความคาดหวังที่ถูกต้องแม่นยำเมื่อตัดสินใจหย่าร้าง โดยปกติแล้วผู้ที่หย่าร้างจะต้องพบกับความยุ่งยากซับซ้อนที่มากกว่าความคาดหวัง เป็นความรู้สึกสูญเสียและโดดเดี่ยว ในขณะที่ตัดสินใจหย่าร้างผู้ที่หย่าร้างตั้งใจไว้ว่าจะขจัดสิ่งที่ไม่มีความสุขในชีวิตออกไป และก็พบว่ามันยากลำบากที่จะทำความเข้าใจกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน มันยากลำบากสำหรับผู้หย่าร้างในการจินตนาการ ถึงการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนที่เกิดจากการหย่าร้าง ในที่สุดแล้วผู้ที่หย่าร้างก็จะเรียนรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการหย่าร้างเป็นสิ่งที่ยากลำบาก (Wallerstein and Blakeslee 1989 อ้างใน Davis 1992)

สำหรับสังคมไทยในปัจจุบันพบว่า มีจำนวนผู้ที่จดทะเบียนหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากข้อมูลของผู้จดทะเบียนหย่าร้างในปี พ.ศ. 2536 พบว่ามีผู้จดทะเบียนสมรสที่หย่าร้าง จำนวน 46,953 คู่ คิดเป็นร้อยละ 9.69 ของจำนวนการจดทะเบียนสมรส ในขณะที่ปี พ.ศ. 2549 พบว่ามีจำนวนผู้จดทะเบียนสมรสที่หย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นถึง 91,155 คู่ คิดเป็นร้อยละ 26.20 ของจำนวนการจดทะเบียนสมรส ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1 ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลของผู้จดทะเบียนหย่าร้างที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วยังมีผู้ที่หย่าร้างหรือแยกทางกันที่ไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสอีกเป็นจำนวนมาก ทำนองเดียวกันกับคู่ที่อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้นำงานก็มีอีกมากเช่นกัน โดยอัตราการหย่าร้างคนกรุงเทพฯ มีมากกว่าคนต่างจังหวัด ยิ่งคนที่มีการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสูงก็จะมีโอกาสในการหย่าร้างสูงเช่นกัน เนื่องจากทั้งสามีภรรยาสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้การตัดสินใจในการหย่าร้างทำได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปการหย่าร้างมีสาเหตุมาจากการนอกใจเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนสาเหตุอื่นๆ เช่น การทะเลาะวิวาทระหว่างสามีภรรยา ความขัดแย้งที่เกิดจากบิดามารดาหรือญาติของอีกฝ่ายหนึ่ง ความขัดแย้งในเรื่องของรสนิยมและทัศนคติ (ไลพ์ แอนด์แฟมิลี 2540) การประกอบอาชีพของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพิงสามี การแต่งงานเพื่อความสุข ถ้าไม่มีความสุขก็ไม่จำเป็นต้องอดทนอยู่ด้วยกัน รวมถึงปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาเพศสัมพันธ์ (Kephart อ้างใน ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ 2529 อ้างใน ชฎาภา ประเสริฐทรง 2542)

ตารางที่ 1

จำนวนผู้ที่จดทะเบียนสมรส จำนวนผู้ที่หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้างจำแนกเป็นรายปี
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536-2549

ปี (พ.ศ.)	จำนวนผู้สมรสที่จดทะเบียน (คู่)	จำนวนผู้จดทะเบียนสมรสที่หย่าร้าง (คู่)	อัตราการหย่าร้าง (ร้อยละ)
2536	484,569	46,953	9.69
2537	435,425	46,903	10.77
2538	470,751	53,560	11.38
2539	436,831	56,718	12.98
2540	396,928	62,379	15.72
2541	324,262	67,551	20.83
2542	354,198	61,377	17.33
2543	337,140	70,882	21.02
2544	324,661	76,037	23.42
2545	291,734	77,735	26.65
2546	328,356	80,886	24.63
2547	365,721	86,982	23.78
2548	345,234	90,688	26.27
2549	347,913	91,155	26.20

ที่มา : สรุปข้อมูลสถิติจากอินเทอร์เน็ต จากเว็บไซต์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
(<http://www.dopa.go.th>)

โดยการหย่าร้างที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อคู่สมรสในหลายๆด้าน ทั้งปัญหาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต การพึ่งพาอาศัยกัน การพนัน และการดื่มสุราเพื่อดับทุกข์ นอกจากนี้การเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวที่สามีทิ้งทำให้รู้สึกมีปมด้อย เป็นบุคคลไร้เสน่ห์ ไม่สามารถครองใจคู่ชีวิตได้ ทำให้ขาดความมั่นใจในตัวเอง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การย้ายที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะบางคนที่ต้องรับผิดชอบลูกเพียงคนเดียว ทำให้มีปัญหาเรื่องการปรับตัวเพื่อเป็นทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกัน (ชฎาภา ประเสริฐทรง 2542) โดยผู้หญิงจะได้รับผลกระทบและต้องการ

ระยะเวลาในการปรับตัวมากกว่าผู้ชาย เนื่องจากสังคมไทยปลูกฝังให้ผู้หญิงมีความผูกพันกับครอบครัวลึกซึ้งมากกว่าผู้ชาย เมื่อแต่งงานไปแล้วก็ควรประคับประคองชีวิตคู่จนกว่าจะตายจากกัน ด้วยเหตุนี้เมื่อครอบครัวล้มเหลวผู้หญิงจึงได้รับผลกระทบทางจิตใจมากกว่า โดยผู้หญิงจะรู้สึกสูญเสียสถานภาพครอบครัวยาวนานกว่าผู้ชาย เนื่องจากผู้หญิงมีทางออกน้อยกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจึงมีความสามารถในการปรับตัวน้อยกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะรู้สึกเจ็บปวดและขมขื่นยาวนานกว่า (ไลฟ์แอนด์แพมิลี่ 2540) ผู้หญิงต้องมีการปรับบทบาททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติฝ่ายสามีที่ต้องห่างเหินไป รวมทั้งการปรับบทบาทให้เหมาะสมกับสถานภาพแม่เม่ายเมื่อพบปะกับผู้คนโดยเฉพาะผู้ชาย สำหรับทางด้านเศรษฐกิจผู้หญิงสามารถปรับบทบาทได้ดีเนื่องจากผู้หญิงมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจในครอบครัวค่อนข้างสูง จึงทำให้สามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ก็ต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวแต่เพียงผู้เดียว ทำให้ปรับบทบาทของการเลี้ยงดูลูกได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีเวลาให้ลูกน้อยลง เกิดช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ของแม่กับลูก (กุสุมา พลแก้ว 2544) โดยเฉพาะลูกที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนหรือประมาณ 5 ขวบขึ้นไป (ชัชชนันท์ สุวินทรากร 2536) โดยส่วนมากผู้หญิงมักจะได้รับผลกระทบมากกว่าหนึ่งด้าน และสำหรับประเด็นในเรื่องความคาดหวังของผู้หญิงที่ย่ำแย่ที่มีต่อการหย่าร้างนั้นพบว่าผู้หญิงที่ย่ำแย่ส่วนมากมีความรู้สึกพอใจกับการหย่าร้างที่เกิดขึ้น โดยให้เหตุผลว่าทำให้มีความสุขในชีวิตมากขึ้น มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจมากขึ้น และช่วยให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีขึ้น และเป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้ก่อนที่จะมีการหย่าร้างเกิดขึ้น (สุภรณ์ ลิ้มอารีย์และพนม ลิ้มอารีย์ 2536)

การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการหย่าร้างในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยที่นำไปสู่การหย่าร้าง และผลกระทบที่เกิดตามมาภายหลังการหย่าร้าง แต่สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการหย่าร้างในครั้งนี้นี้มีความแตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา ผู้วิจัยมองปรากฏการณ์การหย่าร้างในลักษณะของทางออกในการแก้ไขปัญหาชีวิตสมรสที่ไม่มีความสุข สิ่งที่น่าสนใจในมุมมองของผู้วิจัย คือ กระบวนการคิดและการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่ทางออกไปการแก้ไขปัญหาชีวิตสมรสที่ไม่สมหวังและไม่มีความสุข ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจหย่าร้างของผู้หญิงว่าพวกเขามีกระบวนการในการตัดสินใจอย่างไร โดยแต่ขั้นตอนของกระบวนการพวกเขาต้องผ่านเงื่อนไขที่สำคัญอะไรบ้าง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจกระบวนการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้าง เพราะจากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ผู้หญิงได้รับผลกระทบในหลายๆ ด้านภายหลังการหย่าร้าง ผู้หญิงเหล่านี้มีกระบวนการจัดการชีวิตอย่างไรที่จะทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเขา กลับคืนสู่สภาพปกติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ

อ้างไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของพวกเขาภายหลังการหย่าร้าง และเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงกระบวนการตัดสินใจหย่าร้างและกระบวนการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้างของผู้หญิงว่าต้องผ่านขั้นตอนที่ต่อเนื่องอย่างไรบ้าง และเงื่อนไขที่สำคัญในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการคืออะไร

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษากการหย่าร้างของผู้หญิงในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจหย่าร้างและกระบวนการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้างของผู้หญิงว่าพวกเขาต้องผ่านขั้นตอนที่ต่อเนื่องอย่างไร และในแต่ละขั้นตอนที่ต่อเนื่องของกระบวนการมีเงื่อนไขอะไรบ้างที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ โดยศึกษาจากผู้หญิงที่เคยผ่านการหย่าร้างกับสามีที่มีการแต่งงานถูกต้องตามประเพณี ครอบครัวของทั้งสองฝ่ายและสังคมรับรู้ และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาไม่น้อยกว่า 2 ปี ซึ่งมีทั้งผู้ที่จดทะเบียนสมรสและไม่ได้จดทะเบียนสมรส จำนวน 11 คน ในจำนวนนี้เป็นอาจารย์ 3 คน แอร์โฮสเตส 3 คน ทำงานโรงแรม 2 คน ประกอบอาชีพส่วนตัว 1 คน ทำงานบริษัทเอกชน 1 คน และเป็นพยาบาล 1 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการหย่าร้างของผู้หญิง ทั้งในระหว่างการตัดสินใจหย่าร้างและการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้าง เป็นข้อมูลที่ได้จากมุมมองของผู้หญิงที่ผ่านการหย่าร้างกับสามี เป็นข้อมูลในระดับบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งจะแตกต่างจากการรับรู้ข้อมูลที่ผ่านมา ซึ่งมักได้รับข้อมูลผ่าน “คนนอก” (outsider) ที่มองและให้คุณค่าของปรากฏการณ์การหย่าร้าง แต่สำหรับการศึกษานี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำความเข้าใจจากมุมมองของผู้หญิงที่หย่าร้างซึ่งเป็น “คนใน” (insider) เกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนที่ต่อเนื่องของการตัดสินใจหย่าร้างและการจัดการชีวิตภายหลังการหย่าร้างของผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป